

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Raf Praet

tegen

Apache.be

Met een brief van 17 oktober 2018 dient de heer Raf Praet een klacht in tegen Apache.be. Aanleiding is een artikel van 21 september 2018 onder de titel *Hoe extreemrechts de Vlaamse Vredesvereniging VOS infiltreert*. Journalist Steven Vanden Bussche en hoofdredacteur Karl Van den Broeck van Apache.be antwoorden met een brief van 19 november 2018, waarop Raf Praet repliceert met een brief van 29 januari 2019.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 2 april 2019. Raf Praet woonde de hoorzitting bij, en ook Steven Vanden Bussche en Karl Van den Broeck waren aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel gaat over de Vlaamse Vredesvereniging VOS. De journalist schrijft dat extreemrechtse figuren, al dan niet gelinkt aan de organisatie Schild & Vrienden, infiltreerden in het nationale bestuur en de lokale afdelingen van VOS. De nieuwe bestuursleden kwamen er na het aantreden van Raf Praet als directeur. Die revitaliseerde VOS met jonge mensen uit zijn netwerk bij onder meer het extreemrechtse NSV en het steeds extreemrechtser Gentse KVHV, dat hij opbouwde als Gentse student en doctorandus. De journalist noemt verschillende namen van nieuwe bestuursleden op nationaal en lokaal niveau. Hij schrijft dat de oude generatie uitleg vraagt en met ontslag dreigt, omdat de nieuwe benoemingen niet stroken met de beginselen van vrede en verdraagzaamheid van VOS. Bij het artikel staat een foto van Praet die in een T-shirt van Schild & Vrienden de organisatie toespreekt.

Op het einde van het artikel volgt een lange reactie van Praet, waarin hij het pluralistische en diverse karakter van VOS onderstreept en zegt dat hij aan alle betrokkenen zal vragen welke banden ze hebben met Schild & Vrienden.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER Raf Praet was op het moment van publicatie directeur van VOS. Hij zegt dat het artikel fouten bevat, dat de journalist niet van plan was om wederhoor te vragen, dat zijn reactie niet naar behoren verwerkt is en dat afspraken over voorinzage niet zijn nageleefd.

Klager neemt aanstoot aan de titel van het artikel, die hij fout noemt. Volgens de titel wordt VOS geïnfilteerd door extreemrechts, maar dat dekt de inhoud van het artikel niet. Het artikel gaat alleen over de bestuursorganen, nationaal en lokaal, terwijl klager VOS net aan het ombouwen was van een klassieke organisatie, met klemtoon op de bestuursorganen, naar een beweging en een netwerk. De bestuursniveaus zijn niet belangrijk en de journalist heeft geen oog voor de complexiteit van VOS, waardoor hij de bal volledig mis slaat. Hij heeft geen netwerkanalyse gemaakt. Hij heeft ook geen oog voor diversiteit en pluralisme en is selectief

blind voor progressieve en allochtone leden uit het netwerk van klager die actief zijn in de beweging. De journalist vertrekt ook van de onjuiste premisse dat alle veranderingen die zijn doorgevoerd nadat klager directeur werd van VOS ook door hem zijn ingezet, terwijl een aantal dingen daarvoor al op de sporen stonden. De journalist heeft geen grondig onderzoek gedaan en klager heeft vragen bij de zogenaamde bronnen binnen VOS waarmee hij gesproken zou hebben. Klager is ook nooit lid geweest van NSV (Nationalistische Studentenvereniging) zoals het artikel schrijft of op zijn minst suggereert.

Enkele maanden voor het artikel van Apache.be had klager zich in een interview met Knack.be gedistantieerd van Schild & Vrienden. Toch illustreert Apache.be zijn artikel met een foto van klager, waarop hij een T-shirt van Schild & Vrienden draagt.

De journalist had volgens klager niet de minste intentie om wederhoor aan hem te vragen, wat blijkt uit de manier waarop het wederhoor pas kort (zestien uur) voor de publicatie tot stand kwam. Nadat hij binnen de raad van bestuur van VOS vernomen had dat Apache.be aan een artikel werkte over Schild & Vrienden waarin zijn naam genoemd zou worden, heeft klager de journalist zelf gecontacteerd. Daarop heeft die hem een aantal vragen bezorgd, die klager schriftelijk heeft beantwoord.

Dat antwoord is niet verwerkt in het artikel zelf, maar gepubliceerd aan het einde ervan. Dat is niet correct. Om tot een waarheidsgetrouw artikel te komen, had de journalist het antwoord in zijn artikel moeten verwerken, in plaats van het eraan te hangen als een soort reactie.

De journalist heeft niet vermeld dat klager zijn antwoord opstelde in overleg met de raad van bestuur van VOS. Klager had dat expliciet gemeld en gevraagd om te wachten met publicatie tot de raad van bestuur zijn akkoord had gegeven. De journalist heeft de goedkeuring door de raad van bestuur niet vermeld, terwijl hij wel schrijft over ongenoegen binnen de raad van bestuur over benoemingen en terwijl de directeur en de raad van bestuur nauw samenwerken.

Klager had gevraagd om het artikel voor publicatie te kunnen nalezen. De journalist had dat toegezegd, maar is zijn afspraak niet nagekomen.

Samengevat noemt klager het artikel tendentius, een voorbeeld van framing en 'broddelwerk' dat munitie geeft aan critici van de journalistiek, terwijl geloofwaardige, ethisch correcte en wetenschappelijk onderbouwde journalistiek belangrijk is in tijden van fake news.

APACHE.BE zegt dat het artikel waarheidsgetrouw is en dat loyaal wederhoor is gegeven.

De journalist heeft zich bij zijn onderzoek gebaseerd op officiële documenten en ledenlijsten, op gesprekken met meer dan vijf leden en ex-leden van VOS en op informatie van sociale media van de organisatie. De namen van alle bestuursleden, nationaal en lokaal, die in het artikel aan bod komen, zijn door VOS zelf gepubliceerd in het Staatsblad. De feiten en namen kloppen en de getuigen, die anoniem wensten te blijven, wezen erop dat nieuwe bestuurders van lokale afdelingen niet grondig gescreend werden op hun banden met radicaal of extreemrechtse verenigingen.

Ook de titel van het artikel is correct. Die heeft het over infiltratie van VOS door extreemrechts, maar zegt niet dat klager daarvan de sturende kracht is. Maar infiltratie op verschillende bestuursniveaus is er wel degelijk, vergelijkbaar met wat gebeurde binnen de

Vlaamse Jeugdraad. Klager verwijt de journalist dat hij geen oog heeft voor progressieve leden van VOS, maar het artikel focust op nationale en lokale *bestuursleden* en niet op *alle* leden van de organisatie.

De journalist schrijft niet dat klager lid was van NSV, wel dat hij VOS revitaliseerde met mensen uit zijn netwerk, dat hij opbouwde bij onder meer het extreemrechtse NSV.

Apache.be is omzichtig omgegaan met de foto van klager in een T-shirt van Schild & Vrienden. Volgens klager trok hij het T-shirt te goeder trouw aan op vraag van de organisatoren van een evenement van de vereniging. Dat staat zo expliciet in het artikel. Klager voert ook aan dat hij in een interview met Knack.be afstand had genomen van Schild & Vrienden. Ook dat staat duidelijk in het artikel, overigens met een link naar het interview.

Wat wederhoor betreft was de journalist wel degelijk van plan om klager te contacteren na afronding van zijn onderzoek, zoals hij altijd doet. Maar klager mailde hem nog tijdens zijn onderzoek en meldde meteen dat zijn advocaat bereid was om hem te woord te staan. De journalist liet weten dat hij een interview met klager zelf verkoos, maar die weigerde, waarop ze afspraken dat klager een aantal vragen via mail zou beantwoorden. Dat gebeurde en de antwoorden zijn integraal gepubliceerd.

Dat het antwoord van klager gepubliceerd is in een apart stuk aan het eind van het artikel, heeft te maken met de dynamiek van een interview. In een normaal interview kan een journalist bijvragen stellen en elementen verder uitdiepen. Met antwoorden via mail, waarvan klager bovendien wou dat ze werden goedgekeurd door zijn raad van bestuur, kan dat niet. Daarom besloot de journalist om het antwoord integraal als kaderstuk te publiceren, maar dat stuk maakt integraal deel uit van het artikel.

Dat het artikel niet vermeldt dat het antwoord van klager onderschreven werd door de raad van bestuur, is geen deontologische fout, omdat klager als directeur van VOS aan het woord komt, en niet spreekt in eigen naam.

De journalist heeft nooit toegezegd om zijn hele artikel voor te leggen aan klager, wel om zijn quotes naar hem door te sturen. Maar aangezien hij de schriftelijke antwoorden van klager integraal publiceerde, wat hij expliciet liet weten aan klager, hoefde hij de antwoorden niet meer voor te leggen. Het klopt dan ook niet dat afspraken over voorinzage niet zouden zijn nageleefd, zoals klager beweert.

BESLISSING

Het artikel focust op de bestuursorganen van VOS. Dat is een legitieme redactionele keuze en Apache.be maakt aannemelijk dat de feiten die erin aan bod komen, kloppen. Klager heeft ze tijdens de procedure voor de Raad niet weerlegd en kon geen feitelijke fouten aanduiden. De titel vat het artikel kort en kernachtig samen, maar strookt met de inhoud van het artikel. De passage over NSV kan suggestief overkomen, maar de journalist schrijft niet dat klager lid was van NSV, wel dat hij een netwerk opbouwde bij NSV en KVHV. Klager spreekt niet tegen dat hij contacten had bij de twee organisaties. De Raad is daarom van oordeel dat het artikel strookt met de principes van waarheidsgetrouwe berichtgeving.

De journalist heeft klager de kans op wederhoor gegeven en heeft zijn reactie loyaal gepubliceerd. Klager heeft op eigen verzoek schriftelijk kunnen antwoorden op de vragen van

de journalist en zijn antwoorden zijn letterlijk en integraal weergegeven. Dat ze aan het eind van het artikel in een apart kaderstuk gepubliceerd zijn, doet niets af aan de loyale weergave ervan. Overigens zou de reactie van klager niet in extenso gepubliceerd zijn, als ze verwerkt zou zijn in het artikel. Dat het artikel niet vermeldt dat de raad van bestuur van VOS de antwoorden van klager goedkeurde, is geen beroepsethische fout aangezien klager als directeur spreekt namens zijn organisatie en de journalist hem in die hoedanigheid aan het woord laat.

De versie van klager en de journalist over voorinzage van het hele artikel (volgens klager) of van de quotes van klager (volgens de journalist) spreken elkaar tegen, zodat de Raad niet kan uitmaken of de afspraken zijn nageleefd. Dat de journalist de quotes niet meer opnieuw voorgelegd heeft aan klager, kan in elk geval niet beschouwd worden als een beroepsethische fout, aangezien klager zijn antwoorden helemaal uitgeschreven had en de journalist hem liet weten dat hij ze integraal zou publiceren.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 9 mei 2019